దిగంత గానం

ఈ మహా పురాతన భూశరీరాన్ని చీల్చుకుని పొగరుగా పొంగిన ఆ కొండరాళ్ళ మధ్యలో... ఆ సముద్రపు అలలు విసిరేసిన నాదమయమైన హోరులో, ఆకాశంలో అనాథ అర్ధచంద్రుడు హృదయ విదారకంగా వెన్నెల్లో సముద్రాన్నీ, సమస్త ప్రపంచాన్నీ కలిపేయాలని ప్రయత్నిస్తోన్న తరుణంలో..... వేణూ సుషిరంలోంచి ఓ ధీరగంభీరరాగం ఉద్విగ్నంగా....

ఎవరు? ఎవరది? ఈ పల్చటి వెన్నెల రాత్రిలో ఈ సముద్రపు ఒడ్డున, ఈ బండరాళ్ల నడుమ ఆకాశాన్నీ, భూమినీ సంధిస్తూ... మనిషి అస్తిత్వాన్ని నిందిస్తూ ఎవరు? ఎవరది? ఉద్విగ్న గానం చేస్తున్నారు? ఏదో పారభౌతికతను ఆలింగనం చేసుకుని, ఈ దక్షిణకాశ్మీరమని పిలిచే 'నార్త్ కెనరా' అనే ఉత్తర కన్నడ రాజ్యంలో పడమటి కనుమల శిఖరమ్మీద నిర్మించిన అరండ్బీ వారి గెస్టౌస్ అనే ఆరామ విరామ క్షేత్రంలో విడిది చేసిన నా చెవులకు ఆ అద్భుత గానం. ప్రాణ రహిత వేణూసుషిరంలోంచే ప్రాణాలు తోడేసేలా.

కొండచరియ మీద కట్టిన ఆ గెస్టౌస్ ప్రాంగణంలో కూచుని నా చుట్టూ ఉన్న యావత్ప్రకృతినీ కుదించి కుదించి నా గ్లాసులోకి నింపుకుని తాగాలనే ప్రయత్నంలో నేనుండగా -

ఆ అద్భుత గానం!

డిసౌజా సాయంత్రానికి వచ్చేస్తానని పాణాజీ నించి ఫోన్ చేసాడు. రాత్రి పదైంది. ఇంతవరకూ నా పతా. అంకోలాలో ఇరుక్కుపోయాడా? నాకు మాత్రమిక్కడ తనకున్న ఇన్ఫ్లుయెన్స్ వాడి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసేశాడు. ఈ కొండచరియ మీదున్న బంగ్లా గార్డెన్ ముంగిట్లోఉన్న రేలింగ్ నానుకుని చూస్తే కింద సముద్రం. ఆ నల్లటి రాతి మొనలను తాకుతూ తాకుతూ... వాటిని కరిగించి తనలో కలుపుకునే ప్రయత్నంలో కనిపిస్తుంది. అలలు తలలు పగలగొట్టుకుంటున్న ష్......ష్.....ష్......మనే హోరులోంచీ,

పల్చటి వెన్నెల నిరామయుత లోంచీ, రేళింగ్‌కి అనుకుని నుంచున్న నన్ను తాకి చీలిపోతూ అరుస్తున్న సముద్రపు గాలి నించీ ఆ వేణుగానం... అది సూటిగా నా ఆత్మను తాకుతోంది. చుట్టూ చూశా. వరండా పై మెట్టు మీద కూచుని హొస్‌గాంకర్ సిగరెట్ కాల్చుకుంటున్నాడు. చప్పట్లు కొట్టి పిల్చా.

తలకున్న మంకీ కాప్నీ సవరించుకుంటూ వచ్చాడు. వాడో పాలీగ్లాట్. ప్రపంచం లోని అన్ని భాషలూ మాట్లాడ్తాడు.

రేలింగ్ కానుకుని కిందికి ఆ సముద్రమూ, నల్లటి కొండరాళ్ళూ రాక్షస రతి సలుపుకుంటున్న ఆ మసక చీకట్లోకి వేలు చూపిస్తూ అతన్ని అడిగా.

'ఎవరిది?'

మురళి వాయిస్తున్నట్లు మైమ్ చేస్తూ 'అదేనా' అనడిగాడతను.

అవునన్నట్లు తలూపాను.

సిగరెట్ దమ్ములాగి, ఆ పీకని చూపుడు వేలూ, బొటనవేలూ మధ్యన్నెట్టి, కిందికి ఓ మీటు మీటి నోటికి చెయ్యడ్డం పెట్టుకుని, ఆ సముద్రపు/గాలి హోరును జయించే ప్రయత్నంలో, 'నిజంగా తెలుసుకోవాలంటే రేపు' అచ్చొరినహళ్ళి'కి మనం వెళ్ళాల్సిందే అని అరుస్తూ అన్నాడు. ఇంతలో డిసౌజా జీపొచ్చి పేటియోలో ఆగింది. హొస్‌గాంకర్ పరిగెగ్తుకెళ్లాడు. డిసౌజా డబ్బూ, హోదాల శక్తి అతన్ని అయస్కాంతంలా లాగి పారేసిందని నాకు తెల్సు.

రానీ, డిసౌజానే అడుగుదాం అనుకొని, మళ్లీ ఓ మాటు నాకు వినిపిస్తున్న అదృశ్య వేణు గానాచిత్రాన్ని చూట్టానికి విఫలయత్నం చేసి, వెచ్చటి, చల్లటి, ఉప్పటి ఆ సముద్రపు గాలిని పీలుస్తూ వచ్చి లాన్లో కేన్ చేర్లో కూలబడ్డా.

హొస్‌గాంకర్ ఆ గెస్టౌస్‌కి కేర్‌టేకర్. అతనూ, అతని భార్యా అక్కడే ఉంటారు. పిల్లల్ని సాంగ్లిలో ఉంచి చదివిస్తున్నానని చెప్పాడు. వచ్చిన గెస్ట్‌లకి అతని భార్యే వంట చేసి పెడుతుంది.

ఆ నులివెచ్చటి చలీ, సముద్రపు రుచితో ఆగాలీ, నా లాల్చీ లోంచీ నా ఎదని తాకి నన్నునగ్నం చేస్తున్న భావన.

"సారీ బాస్! కున్ట్ గెట్రిడాఫ్ దట్ ఫకర్ షిండే ఆటంకోలా హౌస్ ద డే.. ఎన్జాయింగ్?" వచ్చి కుర్చీలో ఒళ్లు విరుచుకుంటూ కూలబడ్డాడు. బలిష్టంగా కండలు తిరిగిన ఒంటితో, జీన్స్ స్పోర్ట్స్ షూతో విండ్‌షీటర్‌లో ఉన్న డిసౌజా నలభై అయిదేళ్ళంటే ఎవరూ నమ్మరు.

హొస్‌గాంకర్ వచ్చి డిసౌజాకి విస్కీకలిపి ఇచ్చాడు.

నువ్వెకెళ్లు అన్నట్టు వేలాడించాడు డిసౌజా.

అప్పుడడిగా డిసౌజాని, "ఆ వేణుగానం వినపడ్తోందా నీకు" అని.

వినడానికి ప్రయత్నించకుండానే తెలుసన్నట్లు తలాడించి, అది వాయించే వాడికి వంద సంవత్సరాల పైబడే వయస్సట. వాడిన్నేనెప్పుడూ చూళ్లేదు. వాడిన్చూసిన వాళ్లూ

తక్కువే. ఆ కొండల మధ్యా ఓ చిన్న గూడెం లాంటిదుంది. అక్కడివాడట. అక్కడ కూడా గూడెంలో ఉండడట. ఇదుగో ఇలా వెన్నెల రాత్రిళ్లు ఇలా సముద్రపొడ్డుకొచ్చి వేణువు వాయిస్తాడట. ఇదిగో ఈ వెధవ హొస్గాంకర్ వాడి గురించి కథలు చాలా చెప్తూంటాడు అన్నాడు డిసౌజా.

"ఆ వేణువులో ఏదో అరణ్యరోదన. ... అసలు అదే అరణ్యమేమోనన్న భావన కలుగుతోంది. ఆ వేణుగానం ఈ సముద్రపు ఒడ్డు నుంచి సముద్రపు మరో ఒడ్డుకు వినిపించాలనే ఉద్వేగభరితమైన ఆర్తి స్ఫురించటం లేదూ" అనడిగాడు.

గట్టిగా నవ్వాడు డిసౌజా, "మీ కళాకారుల్తో వచ్చిన చిక్కే ఇదయ్యా. ఎక్కడా ఏమీ లేని తనంలోకి ఏవేవో చొప్పించేసి, మీరుచూసినట్టూ అనుభవించినట్టు నటించి, ఎదుటివాళ్లని కూడా నమ్మమంటారు అంటూ మళ్లీ చప్పట్లు కొడ్తూ నవ్వాడు గట్టిగా.

నేనూ అతన్తోపాటు నవ్వి, "లేదు. లేదు. ఎందుకో నిజంగానే నాకలా అనిపించింది. రేపుదయాన్నే హొస్గాంకర్తో కలిసి, ఆ వ్యక్తిని కలుస్తా" అన్నాను.

"ఆర్యూ సీరియస్?" సూటిగా చూస్తూ అడిగాడు. అవునన్నట్లు తలాడించా.

తలెగరేసి నవ్వి, "అక్కడికి, ఆ గూడేనికి నడిచే వెళ్లాలి. నీచేతనవుతుందా? అందునా సుకుమారుడివి. నిన్ను భద్రంగా వొప్పజెబుతానని మీ ఆవిడకీ, నీ కూతురికీ మాటిచ్చి, ఆంధ్రా నించి నిన్నిక్కడికి తీసుకొచ్చాను" అన్నాడు డిసౌజా అని నా జవాబాసించకుండానే జేబులోంచి సెల్‌ఫోన్ తీసి, అవతల వ్యక్తి ఎవరో నాకు తెలీదు కానీ.... "అయ్ వోంట్బీ ఎవేలబుల్ టుమారో. నో.... ఫర్గెటిట్... ఇట్ కెన్ వెయిట్.... యస్ యూ కెన్... యూ నో అన్లెసిటీజెనెక్సిజెన్సీ" అని కట్చేసి, నా వేపు తిరిగి, "మనమెళ్తున్నాం రేపుదయాన్నే" అన్నాడు.

తర్వాత మా సంభాషణ నైమిత్తికాలకు మళ్లింది.

✦ ✦ ✦

ఉదయాన్నే బ్రేక్‌ఫాస్ట్ అవగానే నేనూ, డిసౌజా హొస్గాంకరూ బయల్దేరాం. హొస్గాంకర్ ఆవేశంగా మాట్లాడ్తున్నాడు. ఆ ముసలివాడి గురించి. ఆ గూడేనికి పేరు అచ్చారినహళ్లి అన్నాడు ఆ ముసలాడు గూడేనికి బయట ఓ చిన్న పూరికొంపలో ఉంటాట్ట. వాడుగూడెం కంటే ముందువాడట. పగలెక్కడికి వెళ్లడట. గూడెంలో వాళ్లే ఎవరో ఒకరింత పారేస్తే తింటాట్ట. చాలాచాలా కుంగిపోయి, శిథిలమైపోయి ఉంటాట్ట. అతను ఎవర్తోటీ మాట్లాడట. ఇలా వెన్నెల రాత్రిళ్లు మాత్రం పడుతూ లేస్తూ ఆ కొండరాళ్లను దాటుకొని సముద్రపు ఒడ్డున కూచుని ఆర్తితో వేణుగానం చేస్తాడట. ఇట్లా హొస్గాంకర్ ఏవో చెబుతున్నాడు. అతని మాటలు కొద్దిగానూ, చుట్టు అరణ్యంలోని వింత శబ్దాలను ఎక్కువగానూ వింటూ నడుస్తున్నా.

ఆ పల్లెకాని పల్లెలాంటి గూడేనికి చేరుకునేసరికి అలుపొచ్చేసింది. పల్లెలో వాళ్ళు మమ్మల్ని వింతగానూ, భయంగానూ చూస్తున్నారు. మాకూ, వాళ్ళకూ మధ్య నాగరికత గీచిన రేఖ జెర్రిగొడ్డులా కనిపిస్తోంది. గూడేనికి చివరగా ఉన్న ఆ ముసలివాడి పూరి

గుడిసెను చేరుకున్నాం. హొస్గాంకర్ లోపలికెళ్ళి ఆ ముసలాడితో ఏదో అన్నాడు గట్టిగా రెండు మూడుసార్లు మళ్ళీ బయటికి వచ్చి, వాడు బయటికి రావడం లేదు. ఉట్టినే పిచ్చి చూపులుచూస్తున్నాడు. వాడికి వినిపంచను కూడా వినిపించదేమో ననిపిస్తోంది అన్నాడు.

ముగ్గురం లోపలికెళ్లాం.

గుడిసె మధ్య గుంజకానుకుని ఓ శిథిల మానవాకృతి చూడగానే కొట్టొచ్చినట్టు అతనిలో నీగ్రాయిడ్ లక్షణాలు. ఆశ్చర్యపోయాను. డిసౌజా వేపు అర్థవంతంగా చూశా.డిసౌజా కూడా అదే భావనతో ఉన్నాడని స్పష్టమైంది. తలాడిస్తూ యస్. హి ఈజె నిగ్గర్ అన్నాడు నేను గుడిసె అంతా కలయజూశాను.

ఓ మూలగా ఓ చిన్ని టేకు పెట్టే, ఓ అల్యూమినియం బొచ్చె, ఓ పొడవాటి అల్యూమినియం గ్లాసూ,మూలగా ఓ కుండ, పక్కకి దండేనికి వేలాడ్తూ ఓ తుండూ తప్ప ఇంకేమీ కనిపించలేదు. అతని మంత్ర గానపు మూలసూత్రం కోసం వెదకా. అతని పక్కనే ఉంది.

వెదురు మురళి. నల్లగా కాల్చినది. చాలాచాలా పాతది. ఎప్పటిదో ఏవో పురాతన నాగరికతల్లోంచి వచ్చినది. మౌనంగా ఆరు నేత్రాల్తో మమ్ముల్నందిరనీ చూస్తోన్నట్టు .. అతని పక్కనే.

అతని పక్కనే కూచుని దాన్ని చేతిలోకి తీసుకోబోయా. నాగుపాములాగా చురుగ్గా, విసురుగా అతని చేయి దాన్ని తీసేసుకుంది.

"వద్దు, తాకొద్దు" అన్నాడు డిసౌజా. అని బయటికి రా అన్నట్లు సైగ చేశాడు. ముగ్గురం ఆ వృద్ధుణ్ణి వదిలేసి బయటికొచ్చాం. మాకు దూరంగా వెళ్ళి హొస్గాంకర్ సిగరెట్ వెలిగించుకున్నాడు. నేనూ, డిసౌజా ఓ బండరాతి మీద కూచున్నాం.

ఇక్కడ ఈ ప్రాంతంలో ఈ ఆఫ్రికన్స్ చాలామందున్నారు. ఎప్పుడో వీళ్ళను బానిస లుగా చేరేస్తూన్న ఓడ ఒకటి ప్రమాదానికి లోనైతేవాళ్లలో కొందరు అట్లా ఈదుకుంటూ ఈ ప్రాంతానికి చేరుకున్నారని ఓ కథనం. కానీ, వాళ్లందరూ సిరిసియల్లాపూర్, డ్యాం డేలీ ప్రాంతంలో కలిసే ఉంటారు. ఇక్కడ ఈ మారుమూల ఈ ముసలివాడొక్కడే వచ్చి ఎలా చేరాడో అర్థం కావడం లేదు. ఊపిరి తీసుకోవడానికన్నట్లు ఆగాడు డిసౌజా.

"ఇంకా వీళ్ల గురించి వివరంగా చెప్పు." సిగరెట్ వెలిగించుకుని అడిగా.

'వీళ్లందర్లోనూ బాంటూ అన్న తెగవాళ్ళు చాలామంది. వీళ్లు ఆఫ్రికాలో దాదాపు నూటెనభై రెండొందల మిలియన్లున్నారని వినికిడి. అందులో మళ్ళీ ఓ మూడొందలదాకా తెగలు. ఏ తెగకు ఆ తెగ ఓ నాగరికత. దానికో ప్రత్యేక భాష, ప్రత్యేక సంప్రదాయం నాకు తెలీసీ ముఖ్యంగా.. జులూ, కికూ యూ స్వాహిలీ తెగలు. వీడిన్చూస్తుంటే జులూ తెగవాడిలా ఉన్నాడని నాకనిపిస్తోంది. వీళ్ళందరూ యోధులే" అని గట్టిగా నవ్వాడు.

"లేదు. లేదులే. నాకు వీళ్ళందరూ ఒక్కలాగే కనబడ్తారు. సరదా కన్నానలా.

వీడొక్కడూ ఇక్కడికెలా చేరాడో కానీ అర్థం కావడం లేదు". ఇంకా నవ్వుతూనే అన్నాడు. సరదాకన్నానని డిసౌజా అన్నా, అతని జ్ఞాన విస్తృతి నాకు తెలుసు. నా జ్ఞానాన్ని ఇంకో పేజీకి పెంచాడు డిసౌజా.

ఆ వృద్ధుడు బయటికీ రాలేదు. మాతో మాట్లాడనూ లేదు. మాకోసం ఆమురళి వాయించనూలేదు. ఒక పెద్ద నిరాశను మోసుకుని నేనూ, డిసౌజా, హాస్గాంకర్ తిరిగొచ్చేశాం. గెస్టౌస్‌కి రాగానే అలుపుతో నేను బెడ్ మీద పడిపోయాను.

✦✦✦

ఆ తర్వాత ఊరొచ్చేశాను. మామూలు యాంత్రికత్వాన్ని కప్పుకునే తిరుగుతున్నాను. అన్నీ చేస్తున్నాను. కానీ, ఆ ఆఫ్రికన్ ముసలాడి వేణుగానం మాత్రం నన్ను వెంటాడుతూనే ఉంది.

ఓ రోజు ఇంటికి రావడం ఆలస్యమైంది. దాదాపు అర్ధరాత్రి పన్నెండు అవుతోంది. తలుపు పక్కనే ఉన్న బజర్ నొక్కబోతుంటే ఒక్కసారి ఒళ్ళు గగుర్పొడిచేలా నా ఇంట్లోంచి 'ఆ' వేణుగానం నా రోమాలు నిక్కబొడ్చుకున్నాయి. ఏమిటిది? ఆ రోజు అక్కడెక్కడో పడమటి కనుమల్లో, కొండ చరియల మధ్య సముద్రం పక్కన ఆ ఆఫ్రికన్ వృద్ధుడి వేణుగానం - ఇక్కడ నా డ్రాయింగ్ రూమ్‌లోంచి ఈ అపరాత్రి వినిపిస్తోందేమిటి? కాలింగ్ బెల్ నొక్కాను.

కావేరి తలుపు తీసింది.

నా ఆలస్యానికి సంజాయిషీ కానీ, తనను మామూలుగా పలకరించే పలకరింపు కానీ ఇవేవీ లేకుండా పరుగులాంటి నడకతో డ్రాయింగ్ రూమ్‌లా కొచ్చేశాను. ఎదురుగా టివీ నిద్రపట్టక కావేరీ లేచి నా కోసం ఎదురు చూస్తూ టీవీ ఆన్ చేసి కూచున్నట్లుంది. విదేశీ ఛానళ్ళ ఆఫ్రికన్ తెగల మీద డాక్యుమెంటరీ. నా రేటర్ చెప్తోంది..... వినండి ఇది వీరి యుద్ధ సంకేతగానం, ఇది ప్రేమైక గానం, ఇది విరహ సంకేతగానం. యుద్ధ వాతావరణాన్ని కానీ, విరహాన్ని గానీ సంకేతిస్తూ వీళ్ళ వేణుగానం చేస్తారు. ఇంకా ఏమేమో చెప్తోంది నా చెవికెక్కలేదవన్నీ.

ఆ మారుమూల కొండచరియల్లో కూచుని ఆ శత వర్ష శృద్ధుడు ఆలపిస్తున్నది ఏ గానం? అందిస్తున్నదే సంకేతం? ఎవరికి? తనను బానిసగా మోసుకొచ్చిన వాళ్ళపైకి యుద్ధానికి రా రండని తన తెగవాళ్ళని పిలుపునిస్తున్నాడా, లేదూ ఎప్పుడో దశాబ్దాల క్రితం విరిసీ విరియని వయసులో తన మనసును మెలితిప్పిన ఎవరో శ్యామసుందరికి, ప్రియా ! ఇక్కడెక్కడో నాకే తెలీని చోట పడివున్నావు. వస్తాను. అని ప్రేమ సందేశం పంపుతున్నాడా?

ఏనాగరికతలు? ఏ గొప్ప సంస్కృతులు? సాటి మనిషినే బానిసగా చేసుకుని హేయంగా వాడుకునే ఏ గొప్ప జాతులు దీనికి సమాధానం చెప్పగలవు? ✦

(ఇండియా టుడే : 28 మార్చి 2000)